

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ NA LATA 2021-2025**

POWIAT KRAŚNICKI

**Raport monitoringowy z realizacji w 2024 roku
Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy
Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej**

*Dokument został opracowany przez:
Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania*

Kraśnik, marzec 2025

SPIS TREŚCI

	Wprowadzenie	3
I.	Sprawozdanie z realizacji zadań w ramach obszarów strategicznych.....	4
	Obszar 1 Profilaktyka i edukacja społeczna.....	4
2.	Obszar 2 Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.....	5
3.	Obszar 3 Oddziaływanie na osoby stosującej przemoc domową.....	9
4.	Obszar 4 Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.....	11
II.	Wnioski.....	12

WPROWADZENIE

Przemoc domowa jest jedną z najcięższych form naruszenia praw człowieka. Przemoc ta jest w każdym przypadku naruszeniem godności, która stanowi istotę praw człowieka. Naruszanych jest przy tym wiele innych praw, jak prawo do zdrowia, prawo do wolnego wykonywania zawodu, prawo do ochrony przed pracą przymusową, prawo do swobodnego decydowania o miejscu pobytu. Prawo ofiary do bezpieczeństwa, do niepoddawania się przemocy, jest naczelnym składnikiem godności ludzkiej i dlatego kwestia ta powinna zawsze zajmować priorytetowe miejsce w kształtowaniu polityki przeciwdziałania przemocy domowej.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2021 – 2025 jest realizacją art. 6 ust. 3 pkt 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024, poz.1673). Głównym celem Programu jest ograniczanie skali problemu i skutków poprzez równoczesne podniesienie świadomości społecznej i zwiększenie działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Przemoc może być zarówno następstwem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i należy ją zaliczyć do kategorii negatywnych o dużej szkodliwości społecznej.

Realizacja tego celu jest ważna z uwagi na fakt, że coraz więcej mówi się o zjawisku przemocy domowej, to w świadomości społecznej wciąż funkcjonuje wiele niebezpiecznych mitów i stereotypów na ten temat. Powoduje to, że ludzie wciągnięci w sytuację przemocy nie szukają pomocy na zewnątrz, a świadkowie przemocowych zachowań ignorują je, wzmacniając tym samym poczucie bezkarności u sprawców. Takie destrukcyjne przekonania społeczeństwa prowadzić mogą do bardzo poważnych konsekwencji społecznych. Zasadnym jest by uściślić współpracę wielu instytucji oraz podnieść wzrost świadomości i uwrażliwić społeczeństwo na terenie powiatu kraśnickiego do podejmowania działań kompleksowych i wielopoziomowych ukierunkowanych zarówno na ochronę osób doznających przemocy jak też korygować i edukować niepożądane postawy i zachowania osób stosujących przemoc.

Niniejszy raport z monitoringu zawiera opis działań podejmowanych przy realizacji kierunków Programu, zestawienia liczbowe poszczególnych wskaźników, a także wnioski wynikające z monitoringu.

I. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ W RAMACH OBSZARÓW STRATEGICZNYCH

Obszar 1: Profilaktyka i edukacja społeczna.

Kierunki działań:

1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb, na temat zjawiska przemocy domowej.

Informacja o możliwości skorzystania z oferty pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej zamieszczona jest na stronie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku pcpr@kraśnik.pl i corocznie uaktualniana wraz z bazą teleadresową danych instytucji, podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą domową na terenie województwa lubelskiego zapewniających: miejsca schronienia, ośrodki pomocy społeczne i centra usług społecznych, powiatowe centra pomocy rodzinie, punkty konsultacyjne, domy dla samotnych matek, ośrodki interwencji kryzysowej, zespoły interdyscyplinarne i jednostki specjalistycznego poradnictwa. Mieszkańcom powiatu kraśnickiego bez względu na wiek i sytuację materialną proponowana jest fachowa, poufna i bezpłatna pomoc. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku w 2024 roku włączyło się w kampanię ogólnopolską „*Dzieciństwo bez przemocy*”, która jest wyrazem sprzeciwu wobec krzywdzenia dzieci. Jej podstawowym celem jest zwrócenie uwagi na problem przemocy wobec dzieci oraz konieczności odpowiedniego na nią reagowania.

W 2024 roku osiągnięto następujące wskaźniki działania:

- liczba uaktualnień baz danych - 2
- liczba podjętych inicjatyw w zakresie upowszechniania wiedzy na temat przemocy - 1.

2. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

W 2024 roku działanie nie było realizowane.

W roku 2024 osiągnięto następujące wskaźniki działania:

- liczba opracowanych programów edukacyjno-terapeutycznych - 0
- liczba zrealizowanych programów edukacyjno-terapeutycznych - 0
- liczba uczestników programów - 0.

3. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu metod opiekuńczych i wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

W 2024 roku w ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej prowadzono działania profilaktyczne mające na celu poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i rodzinne w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową.

W roku 2024 osiągnięto następujące wskaźniki działania:

- liczba osób, którym udzielano porady - 18
- liczba programów - 0.

Obszar 2: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

Kierunki działań:

Działania:

1. Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą domową.

Wszelkie informacje na temat edukacji i form pomocy osobom dotkniętym przemocą domową można uzyskać na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie www.pcpr.krasnik.pl w zakładce pomoc społeczna.

W stosunku do lat ubiegłych liczba osób korzystających ze wsparcia ośrodka interwencji kryzysowej wzrosła. W 2024r. ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kraśniku skorzystało 214 osób, około 9% z nich to osoby poddawane długotrwałej przemocy. W większości są to kobiety w wieku od 21 do 70 roku życia z wykształceniem średnim i wyższym, pracujące. Kobiety te nie posiadały najbliższej rodziny, od której mogłyby otrzymać wsparcie i pomoc. W 2024 roku dużą grupę klientów stanowiły osoby niemogące poradzić sobie z problemami rodzinnymi związanymi z rozwodem, separacją jak również konfliktami w rodzinie, zaburzeniami społecznymi i lękowymi, obniżonym nastrojem, śmiercią bliskiej osoby. Sytuacje występujące z tym kryzysem dotyczą zarówno osób z wykształceniem podstawowym, jak i wyższym, niezależnie od statusu materialnego, pracujących zawodowo i będącymi klientami pomocy społecznej oraz rodzin zastępczych. Wszyscy klienci uzyskiwali wsparcie w rozwiązaniu problemów u psychologa, pracownika socjalnego i prawnika. Jak co roku do ośrodka zgłaszali się rodzice z prośbą o pomoc z powodu problemów wychowawczych z dziećmi, m.in. wagarowanie, zaburzenia zachowania – agresja, samookaleczenia, bunt, uzależnienie od telefonu, zaburzenia nastroju i emocji

(depresje, stany lękowe, zaburzenia odżywiania). Problemy te dotyczyły również małych dzieci jak też młodzieży w wieku adolescencji. Wsparcia oczekiwały również małżeństwa zgłaszające się po pomoc terapeutyczną. Zazwyczaj były to osoby w ostrych kryzysach, gdzie największym problemem była zaburzona komunikacja interpersonalna. Nie brakowało również klientów, którzy oczekiwali informacji o obowiązujących przepisach w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego a także sporządzaniu pism procesowych. W trakcie pracy terapeutycznej z ofiarą przemocy, oferowane jest wsparcie osobiste polegające przede wszystkim na okazaniu empatii, zrozumienia, aktywnej akceptacji i solidarności. Głównym celem wsparcia było wzmocnienie jej poczucia wartości, podniesienie motywacji do zmian w życiu i wiary w swoje możliwości, pracowanie nad mechanizmami przemocy. Najczęściej skutkowało to podjęciem przez daną osobę działań mających na celu trwałe i skuteczne poradzenie sobie z przemocą. Proponowano różne działania wspierające: psychoedukację, poradnictwo prawne, poradnictwo w zakresie możliwości pomocy ze strony innych instytucji i placówek, terapię indywidualną, terapię małżeńską, terapię rodzinną i konsultacje.

W 2024 roku osiągnięto następujące wskaźniki tego zadania:

- liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych; - 125 szt.
- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa, psychologicznego, prawnego, socjalnego, i rodzinnego w danej instytucji: - 214 osób.

2. Opracowanie, realizacja programów terapeutycznych w tym pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób dotkniętych przemocą.

Działanie polegające na opracowaniu, realizacji programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób dotkniętych przemocą w 2024 roku nie było realizowane. Przewidziane jest do realizacji w latach następnych pod warunkiem pozyskania środków finansowych.

W 2024 roku osiągnięto następujące wskaźniki tego działania:

- liczba opracowanych i zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą domową - 0
- liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą domową - 0
- liczba osób, które uczestniczyły w terapii indywidualnej psychologicznej

(terapeutycznej) - 0

- liczba grup terapeutycznych - 0
- liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne - 0
- liczba grup wsparcia - 4
- liczba osób uczestnicząca w grupach wsparcia - 20.

3. Opracowanie, realizacja działań edukacyjnych indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą domową.

W 2024 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku nie realizowało tego zadania.

W 2024 roku osiągnięto następujące wskaźniki tego działania:

- liczba osób uczestniczących w działaniach - 0.

4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej mieści się w budynku Zespołu Szkół nr 3, przy ul. Słowackiego 7, tel. 665-943-069, e-mail oik@pcpr.krasnik.pl, oferuje on również wsparcie w postaci schronienia w Hostelu m.in dla ofiar przemocy domowej funkcjonującego w Kraśniku przy ul. Oboźnej 38. Hostel to miejsce tymczasowego zakwaterowania o standardzie różniącym się od hotelu.

W Hostelul zorganizowane są warunki do tymczasowego zamieszkania. Jednocześnie, mogą tam przebywać cztery osoby lub jedna rodzina, na czas do trzech miesięcy. Decyzję o skierowaniu do Hostelul wydaje dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku. W roku 2024 skierowano matkę z trzyletnią córką, jak również dorosłego syna i jego matkę (rodzinę pogorzalców).

W 2024 roku osiągnięto następujące wskaźniki:

- liczba miejsc w Hostelul - 4
- liczba wydanych skierowań do Hostelul - 2
- liczba osób, które skorzystały z pobytu w Hostelul - 4
- liczba ośrodków interwencji kryzysowej - 1.

5. Zapewnienie osobom doznającym przemocy dostępu do pomocy o charakterze: psychologicznym, prawnym, socjalnym.

W 2024 roku specjaliści zatrudnieni w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Kraśniku udzielali

wsparcia w ramach poradnictwa specjalistycznego i interwencji kryzysowej. Praca zatrudnionych specjalistów zwrócona była na pomoc osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych i na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu.

W zależności od rodzaju problemu, jego intensywności i czasu trwania specjaliści danego obszaru problemowego podejmowali następujące czynności wspierające:

- psycholog – udzielane formy wsparcia to: poradnictwo; terapia indywidualna dzieci, młodzieży i dorosłych; terapia rodzina; konsultacje; psychoedukacja i poradnictwo wychowawcze,
- prawnik – udzielane formy wsparcia to: porady, udzielanie informacji, sporządzanie pism procesowych,
- pracownik socjalny – udzielane formy wsparcia to: porady, konsultacje, udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach, przedstawianie ofert wsparcia udzielane przez inne instytucje i organizacje pozarządowe.

W 2024 roku osiągnięto następujące wskaźniki:

- liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym - 214 osób
- ilość specjalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy - 8 osób
- liczba grup wsparcia - 4
- liczba osób korzystających ze wsparcia - 214 osób.

6. Wsparcie i ochrona dzieci doświadczających przemocy lub będących świadkami przemocy domowej.

W 2024 roku pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku wspólnie z policją, pracownikami socjalnymi, kuratorami i służbą zdrowia uczestniczyli w zdarzeniach, w których dzieci doświadczyły przemocy lub były świadkami przemocy domowej, co przyczyniło się do umieszczenia małoletnich w pieczy zastępczej w trybie interwencyjnym.

W 2024 roku osiągnięto następujące wskaźniki tego działania:

- liczba dzieci umieszczonych w trybie interwencyjnym w pieczy zastępczej - 8.

Obszar 3: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.

Kierunki działań:

Działania

1. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc domową programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

W miesiącach maj – sierpień 2024 roku odbyła się jedna edycja programu. O rozpoczęciu programu zostało zawiadomionych 43 sprawców przemocy. Centrum skierowało odpowiednie informacje w tym zakresie do Sądu Rejonowego, wszystkich zespołów interdyscyplinarnych działających przy ośrodkach pomocy społecznej na terenie powiatu, kuratorów. Do udziału w zajęciach zgłosiło się 14 osób. Uczestnikami programu byli mężczyźni w wieku od 20 lat do 76 lat pochodzący z terenu powiatu kraśnickiego. W większości przypadków były to osoby, które były sprawcami przemocy w stosunku do żon, dzieci, partnerek. Sporadycznie zdarzały się osoby, które stosowały przemoc w stosunku do rodziców. Program z wynikiem pozytywnym ukończyło 8 osób, pozostałych 6 uczestników ze względu na niską frekwencję na programie, uzależnienie od alkoholu oraz brak motywacji czy też zwolnienie przez sąd z udziału w programie nie ukończyło programu. W tym jeden z uczestników mimo 100% obecności na programie otrzymał zaświadczenie negatywne ze względu na łamanie zasad kontraktu i stosowanie przemocy domowej będąc uczestnikiem programu.

Program korekcyjno-edukacyjny realizowany był według następujących etapów: diagnoza przemocy, spotkania grupowe, nawiązywanie współpracy z rodziną i środowiskiem lokalnym. Zajęcia edukacyjne w ramach programu obejmowały 15 spotkań grupowych po 4 godziny i minimum 4 godziny spotkań indywidualnych dla każdego uczestnika.

W 2024 roku osiągnięto następujący wskaźnik realizacji działania:

- liczba edycji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych - 1.

2. Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową zmierzających do zmiany wzorców zachowań.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku udziela wsparcia zarówno osobom doświadczającym przemocy, jak i osobom stosującym przemoc. Dla osób stosujących przemoc przewidziano program korekcyjno-edukacyjny, mający na celu uzyskanie

niezbędnej wiedzy służącej zmianie destruktynych dla rodziny zachowań, na zachowania zgodne z ogólnie obowiązującymi normami. Nie zawsze jednak liczba godzin programu jest wystarczająca do dostatecznego utrwalenia wiedzy oraz pozytywnych zmian w zachowaniu uczestników programu.

W celu zwiększenia skuteczności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wskazana jest dalsza praca z niektórymi uczestnikami poprzez zwiększenie ilości godzin zajęć grupowych lub indywidualnych z psychologiem. W 2024r. nie został zrealizowany program psychologiczno-terapeutyczny ze względu na brak chętnych uczestników.

W 2024 roku osiągnięto następujące wskaźniki realizacji działania:

- liczba edycji programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową - 0
- liczba osób, które przystąpiły do programu psychologiczno-terapeutycznego - 0
- liczba osób, które ukończyły program psychologiczno-terapeutyczny - 0.

3. Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Przebieg i efekty programu wobec osób stosujących przemoc objęte są badaniami monitorującymi w trakcie trwania programu oraz po jego zakończeniu przez 3 lata. Analiza ankiety ewaluacyjnej wykazała, iż uczestnicy byli zadowoleni z przebiegu programu, a przedstawione w nim treści były użyteczne w utrwaleniu pozytywnych zmian w zachowaniu osób stosujących przemoc.

W 2024 roku w trakcie realizacji programu i po jego zakończeniu osiągnięte zostały następujące wskaźniki:

- liczba osób, które rozpoczęły program - 14
- liczba osób, które ukończyły program - 8
- liczba edycji programu - 1.

4. Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Polega ono na określeniu liczby osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu psychologiczno-terapeutycznego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy. W celu zbadania skuteczności programu przeprowadzono

rozmowę z rodziną sprawcy (żona, partnerka, rodzice, dzieci) na temat 3 osób, którzy w roku 2021 ukończyli program z wynikiem pozytywnym w celu dokonania oceny ich zachowań. W wyniku przeprowadzonych rozmów rodzina potwierdziła jeden przypadek zachowań przemocowych tj. stosowanie przemocy psychicznej.

W 2024 wskaźnik dla danego zadania określono na poziomie:

- liczba osób stosujących przemoc domową, które po zakończeniu programu psychologiczno-terapeutycznego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy - 1.

5. Badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc domową poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego.

Polega ono na określeniu liczby osób stosujących przemoc, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy. W celu zbadania skuteczności programu przeprowadzono rozmowę z rodzinami 14 uczestników programu, którzy w latach 2022-2024 ukończyli program z wynikiem pozytywnym w celu dokonania oceny ich zachowań. W wyniku przeprowadzonych rozmów okazało się, że w dwóch przypadkach osoby stosują przemoc o charakterze psychicznym.

W 2024 wskaźnik dla danego zadania określono na poziomie:

- liczby osób stosujących przemoc domową, które po zakończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej – 2.

Obszar 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

Działania:

1. Zwiększanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

W 2024 roku w powiecie kraśnickim były organizowane różnego rodzaju szkolenia dotyczące zjawiska przemocy domowej, form pomocy oraz metod pracy z osobami znajdującymi się

w kryzysie. Skierowane były one do pracowników, placówek pracujących na rzecz rodziny i dzieci. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zorganizowało szkolenia w ramach ogólnopolskiej kampanii „*Dzieciństwo bez przemocy*” dla rodzin zastępczych pod nazwą „*Dziecko w centrum*” i „*Pomoc i praca z dziećmi uwikłanymi w przemoc*” dla przedstawicieli jednostek pomocy społecznej z terenu powiatu kraśnickiego, szkół ponadpodstawowych, podstawowych i przedszkoli. Wprowadzono w jednostce obowiązkowe „*Standardy ochrony małoletnich*” - zbiór zasad i procedur, które mają być przestrzegane i stosowane w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego, a egzekwowane przez pracowników, współpracowników i rodziny zastępcze w relacji z dzieckiem.

W 2024 roku osiągnięto następujące wskaźniki realizacji działania:

- liczba szkoleń - 4
- liczba osób, które skorzystały ze szkoleń - 82 osoby.

2. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

W 2024 roku pracownicy uczestniczyli w szkoleniach z zakresu wzmocnienia kompetencji zawodowych związanych z wypaleniem zawodowym oraz w superwizjach.

W 2024 roku osiągnięto następujące wskaźniki tego działania:

- liczba superwizji - 66
- liczba spotkań superwizyjnych, wspierających - 75 godz. grupowych, 13 godz. indywidualnych
- liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego – 130.

II. Wnioski

W roku 2024 realizowano działania w ramach obowiązujących obszarów strategicznych, dla których określono poszczególne kierunki działania.

Niezrealizowane działania będą uwzględnione w ostatnim roku trwania Programu, po zabezpieczeniu środków finansowych w budżecie powiatu na przyszłe lata.